

HABERLER

ANKARA ÜNİVERSİTESİNDE KÜTÜPHANECİLİK ÖĞRETİMİ

Bültenimizin 2. cilt, 2. sayısında (sahife 217) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde bir Kütüphanecilik kürsüsü ihdas edildiğini ve bu kürsünün resmen öğretime başladığını haber vermiştik. 1954-1955 yılının ilk semestrinde tedrisatı, Fakültenin Kütüphanecilik Öğretim Görevlisi ve Millî Kütüphane Müdürü Adnan Ötüken yalnız başına yapmış, ikinci semestrde tedrisata Amerika'nın Illinois Üniversite Kütüphanesi Müdürü ve bu Üniversitenin Kütüphanecilik Profesörlerinden Dr. Downs da katılmıştır (Prof. Downs'ın hal tercümesini ve Kütüphanecilik Kürsüsü açış dersinin metnini bültenimizin bu nüshasında neşretmiş bulunuyoruz). Prof. Downs, kürsünün organizasyonu ile meşgul olup bir semestr müddetle de bilfiil öğretime iştirak ettikten sonra muvakkat vazifesi sona erdiği için 26 Ağustos 1955 tarihinde Amerika'ya dönmüş ve yerine Amerika'nın Stanford Üniversitesi Kütüphaneler Müdür Muavini ve Kütüphanecilik Profesörü Prof. Elmer M. Grieder 20 Ağustos 1955 tarihinde Ankara'ya gelmiştir. Hal tercümesini bültenimizin bu nüshasında neşrettiğimiz Prof. Grieder Ankara'da iki yıl kalacak ve yeni kürsüde devamlı surette tedrisat yapacaktır. Prof. Grieder ve Adnan Ötüken 1955-1956 öğretim yılı için ders programlarını hazırlamışlar ve aralarında iş taksimi yapmışlardır.

Bu vesile ile Fakülte Kütüphanecilik Enstitüsünün, müstakbel meslekdaşlarımız olan ilk talebelerinin adlarını aşağıda veriyoruz. Bu listede adları geçenler 1955-1956 öğretim yılında ikinci sınıf (3.-4. semestr) talebeleri olmuşlardır:

Güner Soylu
Ulçay Öksüzcü
Gülsevil Yargın
Doğay Aşar
Mihin Eren (Halen Amerika'da)
Şerif Lü
Esin Korur
Danyal Sertoğlu
Sanaç Sökmensüer
Sevgi Hısım
Gülsevin Arun
Ali Rıza Atay
Necdet Çakı. Askerî talebe. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).
Hüseyin Ağca. Askerî talebe. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).
Orhan Ayhan. Askerî talebe. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).
Arif İkizoğlu. Askerî talebe. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).
Özdemir Akoğlu. Askerî talebe. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).
Meral Can. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).

Ömür Leblebici. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).

Neclâ Önder. (Kütüphaneciliği yardımcı ders olarak almıştır).

Hulki Ede (Dinleyici talebe).

Ford Vakfının (Ford Foundation) yardımıyla kurulan ve evvelâ bir kürsü halinde teşkil edilen bu yeni bölüm, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Profesörler Kurulunun kararıyla müstakil bir Enstitü haline getirilmiştir. Kütüphanecilik Enstitüsünün Fakültede bir dershanesi ve profesör odası, bu odada Ford Vakfının yardımıyla temin edilen kütüphanecilik ilmine ait çok kıymetli eserlerden müteşekkil bir kütüphane mevcuttur.

Enstitünün müstakbel inkişafı göz önünde tutularak öğretim elemanlarının sayısını arttırmak maksadıyla Ford Vakfının burslarından faydalanılarak 1955 yılı yaz ayları içerisinde Amerika'ya dört talebe gönderilmiştir. Bunlar hakkında müteakip paragrafta malûmat vermiş bulunmaktayız. Bu dört kişilik gurupa Enstitünün ilk asistanı Bn. Fûruzan Olşen de dahil bulunmaktadır. Fûruzan Olşen'in Fakülteden ayrılmasıyla bu bölüme, açılan imtihan neticesinde asistan olarak Bn. Berrin Yurdadoğ alınmıştır.

Ford Vakfı yeni Enstitü için eleman yetiştirmek üzere önümüzdeki yılda da Amerika'ya talebeler gönderilmesini sağlamak için yeni burslar tahsis etmiştir.

YABANCI MEMLEKETLERDE KÜTÜPHANECİLİK TAHSİLİ YAPANLAR VEYA STAJ GÖRENLER

Bültenimizin 2. cilt, I. sayısında (Sahife 76) haziran 1954 başında yabancı memleketlerde Kütüphanecilik tahsil veya stajı için bulunmakta olan meslekdaşlarımızın veya müstakbel kütüphanecilerin bir listesini neşretmiştik. Bu listede adları geçenlerden Abdülkadir Salgır ve İrfan Dönmez işlerini bitirerek memlekete dönmüşler ve Millî Kütüphanedeki vazifelerine başlamışlardır. Halen, Uzman Abdülkadir Salgır Millî kütüphanede garp eserleri Bölüm Şefi, Uzman İrfan Dönmez aynı müessesede Mikrofilm Atelyesi Şefi olarak çalışmaktadırlar. Diğerleri yabancı memleketlerdeki tahsil ve sitajlarına devam etmektedirler. Zikri geçen listede adları mevcut olanlardan sonra yabancı memleketlere gönderilen meslekdaşlarımız şunlardır:

Sami Nabi Özerdim : Millî Kütüphanenin Başuzmanı olan arkadaşımız, vukubulan dâvet üzerine California'nın (Amerika) Stanford şehri Üniversitesindeki The Hoover Institute and Library adlı kütüphanede Türk eserleri kısmının kurulması ve tasnifi işleriyle meşgul olmak ve aynı zamanda 4489 sayılı kanun hükümlerine göre bilgi, görgü ve ihtisasını arttırmak üzere bir buçuk yıl müddetle Amerika'ya gönderilmiş, 30 Kasım 1954 tarihinde Ankara'dan ayrılmıştır. Sami Nabi Özerdim, Ankara Üniversitesi Macar Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunudur. İngilizceye de vakıftır. Bibliyoğrafyaya ait eserleri ve yazıları, klâsikler arasında tercümeleri neşrolunmuştur.

Semahat Turan : Millî Kütüphane kütüphanecilerinden olan bu meslekdaşımız da Millî Kütüphane Başuzmanı Sami Özerdim ile birlikte çalışmak üzere Stanford'taki The Hoover Institute and Library'ye dâvet edilmiş ve 26 Haziran 1955 tarihinde Amerika'ya hareket etmiştir. Semahat Turan Amerika'da

bir buçuk yıl kalacaktır. 4489 sayılı kanun hükümlerinden istifade eden meslekdaşımız, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Coğrafya Bölümü mezunlarındandır.

Neclâ Çuhadaroğlu: Millî Kütüphane kütüphanecilerinden olan bu meslekdaşımız Congress Library ile Millî Kütüphanemiz arasında yapılmış olan personel mübadelesi anlaşması gereğince iki yıl müddetle Washington'a gönderilmiştir. Neclâ Çuhadaroğlu 17 Aralık 1954 tarihinde Amerika'ya hareket etmiştir ve halen Congress Library'de çalışmaktadır. Kütüphanecimiz, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarındandır.

Zerrin Üçer: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesindeki Kütüphanecilik Enstitüsünün kurulmasına maddi yardımlarda bulunan Ford Vakfı (Ford Foundation), bu Enstitünün müstakbel öğretim elemanlarının da yetişmesine imkân vermek üzere burslar tahsis etmiştir. Bu burslardan biri için seçilen Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü mensuplarından Bn. Zerrin Üçer bir yıllık bir kütüphanecilik eğitimine tâbi tutulmak üzere Temmuz 1955 ayında Amerika'ya hareket etmiştir. Kendisi halen Ann Arbor-Michigan'da çalışmaktadır. Bn. Üçer Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezundur.

Füruzan Olşen: Ford Vakfı Kütüphanecilik burslarından Efaydalanan bu meslekdaşımız da 11 Haziran 1955 tarihinde Amerika'ya hareket etmiştir. Bn. Olşen, Kütüphanecilik Enstitüsünün ilk Asistanıdır. Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı mezunlarından olan meslekdaşımız Amerika'da muhtemelen iki yıl kalacaktır. Halen Illinois Üniversitesinde çalışmaktadır.

Mihin Eren: Ford Vakfı Kütüphanecilik burslarından faydalanan bu meslekdaşımız da 10 Temmuz 1955 tarihinde Amerika'ya hareket etmiştir. Halen Ann Arbor-Michigan'da çalışmaktadır. Bn. Eren, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü mezunlarındandır ve Türk Tarih Kurumu Kütüphanecisidir. Amerika'da bir yıl kalacaktır.

Osman Ersoy: Ford Vakfı Kütüphanecilik burslarından faydalanan Osman Ersoy, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü mezunlarındandır. Seçimden önce Fakültenin Tarih Bölümünde asistan olarak çalışıyordu. Halen Chicago'da çalışmaktadır. Amerika'da bir yıl kalacaktır. 10 Temmuz 1955 tarihinde Türkiye'den ayrılmıştır.

Dr. Selâhattin Çetintürk: Ankara Umumi Kütüphanesi Müdürü olan ve iki devre Türk Kütüphaneciler Derneği Başkanlığında bulunan bu meslekdaşımız, Türk-İrak Kültür Anlaşması gereğince temin edilen burslardan faydalananlarak Maarif Vekâleti tarafından 4489 sayılı kanun hükümlerine göre iki yıl süre ile Bağdat'a gönderilmiştir (2 Mayıs 1955). Dr. Selâhattin Çetintürk Bağdat Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Arap Dili ve Edebiyatı üzerinde ihtisas yapacaktır. Meslekdaşımız Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi mezunlarındandır ve bu Fakültede doktora da yapmıştır.

Zakir Aytakin: Ankara Umumi Kütüphanesi memurlarından olan bu meslekdaşımız da Türk-İrak Kültür Anlaşması gereğince temin edilen burslardan faydalanılarak Maarif Vekâleti tarafından 4489 sayılı kanun hükümlerine göre iki yıl süre ile Bağdat'a gönderilmiştir (1 Nisan 1955). Darüşşafaka Lisesi mezunlarından olan Zakir Aytakin, Bağdat'ta Arapçasını ilerletecektir.

Haşmet Atagür: İstanbul'da Süleymaniye Kütüphanesi memurlarından olan Haşmet Atagür de Türk-İrak Kültür Anlaşması gereğince temin edilen burslardan faydalanılarak Maarif Vekâleti tarafından 4489 sayılı kanun hükümlerine göre Bağdat'a gönderilmiştir (26 Mayıs 1955). Darüşşafaka Lisesi mezunlarından olan Haşmet Atagür de diğer arkadaşları gibi Irak'ta Arapça öğrenecektir.

KÜTÜPHANECİLİK TAHSİLİ İÇİN ALMANYA'YA BİR TALEBE GÖNDERİLİYOR

Maarif Vekâleti 1416 sayılı kanun hükümlerine göre müsabaka imtihanı ile biri kütüphanecilik, diğeri kitap patolojisi tahsili yapmak üzere yabancı memleketlere iki talebe göndermeğe karar vermişti. Müsabaka imtihanları 13 ve 14 Eylül 1955 tarihlerinde Ankara'da yapılmış, kütüphanecilik imtihanını Bn. Nermin Özbil kazanmıştır. İmtihan komisyonu Talim ve Terbiye Heyeti Üyelerinden Kâmil Su, Kütüphaneler Müdürü Aziz Berker ve Millî Kütüphane Müdürü Adnan Ötüken'den müteşekkil bulunuyordu. Bn. Özbil, Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezundur. Almanya'da üç sene kalacaktır.

Kitap patolojisi müsabaka imtihanı, bu ihtisas şubesine istekli kimse çıkmadığı için yapılamamıştır. Bu branşta bir talebe seçilebilseydi Romada'ki kitap Patolojisi Enstitüsüne (Istitute Patologia del Libro) gönderilecekti.

İki yıl önce Maarif Vekâleti tarafından 1416 sayılı kanun hükümlerine göre müsabaka imtihanı ile seçilmiş olan üniversite [mezunu iki talebemiz, Yıldız Sanal ve Abdullah Durukal halen Almanya'da ve İngiltere'de kütüphanecilik tahsillerine devam etmektedirler.

MİLLETLERARASI KÜTÜPHANELER VE DOKÜMANTASYON MERKEZLERİ KONFERANSINA KATILDIK

Unesco Merkezinin teşebbüs ve daveti ile Eylül 1955 ayında Brüksel'de toplanan Milletlerarası Kütüphaneler ve Dokümantasyon Merkezleri Konferansına memleketimizi temsilen Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü Müdürü Behire Abacıoğlu ve Millî Kütüphane Periyodikler Bölümü Şefi Perran Eralp katılmışlardır. Bn. Abacıoğlu'nun masrafları Maarif Vekâleti, Bn. Eralp'ın masrafları Türk Kütüphaneciler Derneği tarafından deruhte olunmuş ve arkadaşlarımız 1 Eylül 1955 tarihinde Ankara'dan Brüksel'e müteveccihen hareket etmişlerdir. Bu mühim milletlerarası toplantının mahiyeti hakkında bültenimizin 2. cilt, I. sayısında (sayfa 93) malûmat vermiştik. Gelecek nüshalarımızda toplantıya katılan iki değerli meslekdaşımızın görüşmeler ve kararlar hakkındaki raporlarını neşredeceğiz.

Bu konferansa İstanbul Üniversitesi adına Doçent Dr. Abdülkadir Karahan ve müşahit olarak Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürü Türker Acaroğlu ile İstanbul Edebiyat Fakültesi Fransız Filolojisi Bölümü Kütüphanecisi Mefkûre Tamer de katılmışlardır.

UNESCO TÜRKİYE MİLLÎ KOMİSYONU YÖNETİM KURULUNA SEÇİLENLER

4. devre ilk Genel Kurul toplantısını 8-9 Haziran 1955 tarihinde Ankara Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde yapan Unesco Türkiye Millî Komisyonu aşağıdaki listede adları bulunan zevatı iki yıl müddetle Yönetim Kuruluna seçmiştir (Rey sırasıyla): Ord. Prof. Dr. Tevfik Sağlam (45 rey), Prof. Bedrettin Tuncel (45), Prof. Suut Kemal Yetkin (43), Prof. Fikret Arık (39), Adnan Ötüken (37), Mithat Fenmen (37), Ahmet Kutsi Tecer (35), Denizli mebusu Prof. Mehmet Karasan (30), Prof. Yavuz Abadan (29), Prof. Hilmi Ziya Ülken (28), Prof. Âfet İnan (24), Prof. Ekrem Şerif Egeli (22), Konya mebusu Prof. Hamdi Ragıp Atademir (21), Nurullah Berk (19), Prof. Muzaffer Şenyürek (19).

Yönetim Kurulu Reisliğine Ord. Prof. Dr. Tevfik Sağlam, Asbaşkanlıklara D. ve T.-C. F. nden Prof. Bedrettin Tuncel ve Ankara İlahiyat Fakültesinden Profesör Suut Kemal Yetkin seçilmişlerdir. İhtisas Komisyonlarından Kütüphanecilik Kolunun başına Millî Kütüphane Müdürü Adnan Ötüken intihap edilmiştir.

Mrs. MOHOLY BİR İLMÎ ve TEKNİK DOKÜMANTASYON MERKEZİ KURULMASI İÇİN TÜRKİYEYE GÖNDERİLDİ

Türkiye'de bir ilmî ve teknik dokümantasyon merkezi kurulması mevzuunda çalışmak üzere Birleşmiş Milletler Teşkilâtı, tanınmış mütehassis Bn. Lucia Moholy'yi tekrar bir yıl müddetle Türkiye'ye göndermiş bulunmaktadır. Evvelce altı ay müddetle Millî Kütüphane Mikrofilm Arşivinin düzenlenmesi için Ankara'da çalışmış olan kıymetli mütehassis, 19 Temmuz 1955 tarihinde Türkiye'ye gelmiş ve Millî Kütüphanede kendisine tahsis edilen bölümde tetkiklerine ve temalarına başlamıştır.

Mrs. Lucia Moholy'nin hal tercümesini bültenimizin I. cilt, 2. sayısında (sahife 147); kendisine ait bir haberi de 2. cildin I. sayısında (sahife 84) neşretmiştik.

İlk safhada geniş teşkilâtli ve bütün ilmî-teknik mevzulara şâmil büyük bir dokümantasyon merkezi kurulmasının arzetmekte olduğu güçlükler göz önünde tutularak Unesco Türkiye Millî Komisyonu Yönetim Kurulu Mrs. Moholy'den başlangıçta, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde bir Ziraat Dokümantasyonu Merkezi, Maden Tetkik ve Arama Enstitüsünde bu Enstitünün faaliyet sahasına giren mevzular üzerinde çalışacak bir dokümantasyon merkezi ve aynı şekilde Ankara Üniversitesi Fen Fakültesinde üçüncü bir merkez kurulması mevzularında çalışmasını rica etmiştir.

ASKERÎ KÜTÜPHANELERİN TANZİMİ VE ORDU DOKÜMANTASYON MERKEZİNİN KURULUŞU

Askerî kütüphanelerin tanzimi ve Ordu Dokümantasyon Merkezinin kurulması mevzularında çalışmak ve bu hususlarda gerekli araştırmaları yapmak üzere Erkânı Harbiye Umumiye Reisliği tarafından İlmî İstişare Kuruluna bağlı olarak kurulan özel bir komisyon 1955 yılı içerisinde Millî Kütüphane Müdürü Adnan

Ötüken'in başkanlığında 11 toplantı yapmış ve vardığı kararları üç rapor halinde Erkânı Harbiye Umumiye Riyasetine tevdi etmiştir. Bu raporlarda, ordu kütüphanelerinin modern bir hale getirilmesi, bu müesseseler için personel yetiştirilmesi, tasnif işlerinde vahdet temini, askerî müesseselerde dosya ve arşiv işlerinin ne suretle yürütüleceği, Askerî Dokümantasyon Merkezinin nasıl kurulabileceği hakkında teklifler ve tavsiyeler ileri sürülmüştür. Komisyon toplantılarına Millî Kütüphane uzmanlarından üçü (Behire Abacıoğlu, Abdülkadir Salgır ve Muhteşem Şalvuz) ile muhtelif askerî müessese ve daireleri temsilen muhtelif rütbelerde 18 subay katılmıştır.

MİLLÎ KÜTÜPHANENİN BAHÇELİEVLER ÇOCUK KÜTÜPHANESİ AÇILDI

Millî Kütüphaneye bağlı olarak Ankara'da Bahçelievler semtinde kurulan Çocuk Kütüphanesi 23 Nisan 1955 cuma günü törenle açılmıştır. Törende Maarif Vekâleti ileri gelenleriyle seçkin bir davetli topluluğu hazır bulunmuştur. Millî Kütüphane Müdürünün kısa bir konuşmasından sonra Maarif Vekâleti Müsteşarı Osman Faruk Verimer müessesenin memlekete faydalı olması temennisiyle kordelâyı kesmiştir.

Bahçelievler Çocuk Kütüphanesi, çocukların zevkini okşıyacak güzel tablolarla süslenmiş, yuvarlak masalar ve küçük renkli iskemlelerle döşenmiştir. Bina iki kattır. Birinci katta okuma salonu ve kütüphanecinin odası, üst katta müzik, masal saati ve kültür filmleri faaliyetine tahsis edilen iki oda vardır. Bahçelievler Çocuk Kütüphanesi Amerika'da çocuk kütüphaneleri mevzuu üzerinde çalışmış olan öğretmen Bn. Fahriye Kınalı'nın idaresinde bulunmaktadır.

MİLLÎ KÜTÜPHANEYE YARDIM DERNEĞİ DOKUZUNCU ÇALIŞMA YILI

1954-1955

Millî Kütüphaneye Yardım Derneğinin 8. çalışma yılından 9. çalışma yılına geçiş (1954-1955) Genel Kurul toplantısı 15 Aralık 1954 çarşamba günü saat 18 de Millî Kütüphanede yapılmıştır. İdare Kurulu ve denetçiler raporu okunduktan, Yönetim Kurulu ibra edildikten sonra seçimlere geçilmiş ve neticede Yönetim Kurulu üyeliklerine aldıkları rey sırasıyla Adnan Ötüken, Şükrü Sezener, Macide Özgünay, Leman Şenalp, Abdülkadir Salgır, Semahat Turan, Mevlüt Koca, Perran Eralp, Behire Abacıoğlu, Prof. Cemal Alagöz, Sanih Sarıdal, Uluğ İğdemir, Türker Acaroğlu ve Dr. Perihan Çambel seçilmişlerdir. Muhtelif tarihlerde çeşitli sebeplerle Leman Şenalp, Türker Acaroğlu, Semahat Turan Yönetim Kurulundan ayrıldıklarından yerlerine yedek üyeler Hüsnü Gençosmanoğlu, Dr. Mustafa Köymen ve Ahmet Ertürk geçmişlerdir. Halen (1955 yılı Eylül ayı içinde) Yönetim Kurulu Başkanlığı vazifesi Prof. Cemal Alagöz, Asbaşkanlık vazifesi Abdülkadir Salgır, Genel Sekreterlik vazifesi Adnan Ötüken ve Saymanlık vazifesi Şükrü Sezener tarafından ifa edilmektedir.

İSTANBUL KÜTÜPHANECİLER CEMİYETİNİN YILLIK TOPLANTISI

İstanbul Kütüphaneciler Cemiyetinin ikinci yıllık kongresi 5 Şubat 1955 günü cemiyet merkezinin bulunduğu Bayazıt Çocuk Kütüphanesinde yapılmıştır. Cemiyet Başkanı Orhan Durusoy'un okuduğu faaliyet raporundan sonra muhtelif teklifler ileri sürülmüş, öğrencilere ve halka kütüphane âdâbının öğretilmesi için konferanslar tertibedilmesine karar verilmiştir.

Seçimler sonunda Yönetim Kuruluna: Muzaffer Gökman, Orhan Durusoy, Nimet Bostan, Nurettin Kalkandere, Leylâ Özpınar, Muzaffer Çakır ve Mutena Özkınay getirilmişlerdir.

TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ ALTINCI ÇAKIŞMA YILI

1954-1955

Türk Kütüphaneciler Derneğinin 5. çalışma yılı sona ermiş, 17 Kasım 1954 çarşamba günü saat 17,30 da Millî Kütüphane salonunda toplanan Genel Kurul, yeni Yönetim Kurulunu seçmişti. Yeni Yönetim Kurulu şu şekilde iş bölümü yapmıştı: Başkan Dr. Selâhattin Çetintürk (Ankara Genel Kütüphanesi Müdürü). Dr. Selâhattin Çetintürk'ün işlerinin çokluğu dolayısıyla bilâhara bu vazifeden ayrılması üzerine Millî Kütüphaneden Leman Şenalp başkanlığa getirilmiş, fakat bir müddet sonra bu arkadaşımız da bu vazifeden ayrılınca başkanlık vazifesini Millî Kütüphane Uzmanlarından Muharrem Mercanlıgil deruhte etmiştir.

Asbaşkan: Leman Şenalp, istifa suretiyle vazifesinden ayrılmış ve asbaşkanlığa Behire Abacıoğlu seçilmiştir.

Genel Sekreter: Millî Kütüphane Uzmanlarından Abdülkadir Salgır.

Sayman: Millî Kütüphaneden Macide Özgünay. Bu arkadaşımızın da vazifesinden çekilmesi üzerine saymanlık vazifesi ilâveten Genel Sekreter Abdülkadir Salgır'a verilmiştir.

Üyeler: Behire Abacıoğlu, Türker Acaroğlu (istifa suretiyle ayrılmıştır), Şahap Nazmi Coşkunlar, Adnan Ötügen, Nejdet Sançar, Mustafa Köymen, Muhteşem Şalvuz, Ruşen Alaylıoğlu.

MEMLEKET KÜTÜPHANELERİNDEN HABERLER

1— 1955 malî yılı bütçesinden ayrılan restorasyon ödeneğiyle İstanbul Bayazıt Kütüphanesiyle Süleymaniye Çocuk Kütüphanesinin, Kütahya Vahit Paşa ve Amasya Bayazıt kütüphanelerinin restorasyon işleri ihale edilmiştir. Bayazıt Umumî Kütüphanesiyle Kütahya Vahit Paşa ve Süleymaniye Çocuk Kütüphanelerinin restorasyonları bu ihalelerle tamamiyle ikmal edilmiş bulunacaktır.

2— İstanbul Bayazıt Umumî kütüphanesinde gazeteler ve periyodikler servisi tesis edilmiştir. Bu servis, restorasyon ikmal edilir edilmez faaliyete geçecektir. Mecmua ve gazete koleksiyonlarının ciltlenmesine süratle devam olunmaktadır.

3— İstanbul Bayazıt kütüphanesinin restore edilmekte olan umumî mutalâa salonunun bütün tesisleri de ihale edilmiştir. Salonun tesisat, plân ve resimleri öğretmen ve Dekorator Mazhar Resmor tarafından hazırlanmıştır.

4— Süleymaniye Çocuk Kütüphanesinin tesislerine ait resim ve plânlar öğretmen ve dahilî mimar Cevdet Koçak tarafından hazırlanmaktadır.

5— Konya, Burdur, Gemlik, Uluborlu-Alâettin, Diyarbakır, Eskişehir genel kütüphaneleriyle Erzurum ve İzmit çocuk kütüphaneleri tesisleri için gerekli ödenekler mahallerine yollanmıştır.

6— Türkiye’de çocuk kütüphaneleri sayısı 54 e yükselmiştir.

7— Türkiye’de halk iare servislerinin sayısı 1955 yılında 41 e bâliğ olmuştur.

8— Bu sene Vekâlet bütçesiyle yeniden Burdur, Çanakkale ve Uluborlu’da üç kütüphane açılmıştır.

9— Bu sene vilâyet ve belediyelerce de Kaman, Nazilli, Söke, Bandırma ve Merzifon’da birer genel kütüphane açılmış bulunmaktadır.

10— 1955 bütçesine mevzu onarım ödeneğiyle; İstanbul Ragıppaşa, Niğde-Aksaray, Konya, Manisa, Eskişehir, İskenderun, Aydın, Kayseri, Gemlik kütüphanelerinin esaslı tamirleri müteahhitlerine ihale edilmiştir.

TÜRKİYE BİBLİYOGRAFYASI VE TÜRKİYE MAKALELER BİBLİYOGRAFYASI

Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsü tarafından neşredilmekte olan Türkiye Makaleler Bibliyografyasının şimdiye kadar biri indeks olmak üzere 9 fasikülü basılmıştır. Bu fasiküllerin muhteviyatı aşağıdaki listede gösterilmiştir:

- 1952 — Fasikül 1 (Mart 1952)
- 1952 — Fasikül 2 (Nisan-Mayıs 1952)
- 1952 — Fasikül 3 (Haziran-Temmuz 1952)
- 1952 — Fasikül 4 (Ağustos-Eylül 1952)
- 1952 — Fasikül 5 (Ekim-Aralık 1952)
- 1952 — Yazar adları indeksi.
- 1953 — Fasikül 1-3 (Ocak-Mart 1953)
- 1953 — Fasikül 4-6 (Nisan-Haziran 1953)
- 1953 — Fasikül 7-9 (Temmuz-Eylül 1953)
- 1953 — Fasikül 10-12 (Ekim-Aralık 1953)

Millî Kütüphane Kanununa ek Kanunla hazırlanması işi Millî Kütüphaneye intikal etmiş bulunan Türkiye Bibliyografyasını yeni bir şekilde neşretmek üzere gerekli hazırlıklar yapılmaktadır. Gecikme dolayısıyla 1955 senesine ait bütün fasiküller iki cilt halinde ve toplu bir halde neşredilecektir. Çeşitli sebeplerle basılması gecikmiş olan 1953 senesine ait üçüncü ve dördüncü fasiküllerin metinleri ile 1954 senesine ait bir ciltlik bibliyografyanın metinleri de matbaaya sevk edilmiştir.

MİLLÎ KÜTÜPHANE KANUNUNA EK KANUN

Millî Kütüphane kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı kanuna ek olarak hazırlanan yeni bir kanun, Büyük Millet Meclisinde kabul olunarak 27 Mayıs 1955 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Müessesenin kuruluşu hakkındaki esas kanunu Bülteni-mizin 1. cilt, 2. sayısında neşretmiştik (sahife 174). Bu nüshamızda da 6568 numaralı ek kanunu esbabı mucibe lâyihası, raportör mebuslarımızın ve Meclis Komisyon-larının raporlarıyla birlikte yayımlıyoruz.

5632 sayılı esas kanun 1950 yılının mart ayı sonlarında kabul edilmiş ve mer'iyete girmişti. Aradan beş yıl geçtikten sonra müessesenin büyük ölçüde inkişafı ek bir kanunun hazırlanmasını gerektirmiş bulunuyordu. Bu ek kanun:

1— Millî Kütüphane Bibliyografya Enstitüsünün kanunî bir hüviyet almasını,

2— Türkiye Bibliyografyasının bundan böyle bu Enstitü tarafından neşrini,

3— Millî Kütüphane personel kadrolarının iki misline çıkarılmasını,

4— Millî Kütüphane personelinin terfiyelerini sağlamış bulunmaktadır.

Ek kanun, Maliye Vekâletinin, Vekiller Heyetinin, Büyük Millet Meclisi Maarif ve Bütçe Komisyonlarının ve Meclis Umumî Heyetinin tasvibiyle karşılanmış, aslî metin hiç değiştirilmeden, kadrolarda tenkisat yapılmaksızın (hattâ bu kadrolara Bütçe Komisyonu tarafından ilâveler yapılarak) aynen kabul edilmiştir. Millî Kütüphaneye karşı büyük bir teveccüh ve alâkanın ifadesi olarak telâkki ettiğimiz bu keyfiyet biz kütüphanecileri çok sevindirmiştir.

Ek kanun, Türkiye Cumhuriyetinin mevcut 6610 kanunu arasında mesleğimizi ilgilendiren 3. kanundur. Birinci kanun Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanunudur. İkinci kanun Millî Kütüphane Kuruluşu Hakkındaki kanundur.

Ek kanun, çok kısa bir zamanda hazırlanmış, kabul olunmuş ve yürürlüğe girmiştir (5 ay içinde). Kanunun kronolojisini şöylece tespit edelim:

Kanun metninin hazırlanışı: Ocak 1955.

Maarif Vekâleti tarafından Vekâletlere sevkolunuşu: 4 Şubat 1955.

Maarif Vekâleti tarafından Başvekâlete sevkolunuşu: 14 Mart 1955.

Başvekâlet tarafından Büyük Millet Meclisine sevkolunuşu: 26 Nisan 1955.

Büyük Millet Meclisi Maarif Komisyonu ruznamesine alınışı: 4 Mayıs 1955, görüşülmesi ve kabulü: 5 Mayıs 1955.

Büyük Millet Meclisi Bütçe Komisyonu ruznamesine alınışı: 11 Mayıs 1955, Görüşülmesi ve kabulü: 14 Mayıs 1955.

Büyük Millet Meclisi Umumî Heyetinde görüşülmesi ve kabulü: 18 Mayıs 1955.

Resmî Gazetede neşri ve yürürlüğe girişi: 27 Mayıs 1955 (Resmî Gazete: sayı: 9013).

Ek kanunla Millî Kütüphaneye ceman 111 kişilik yeni bir kadro verilmiştir. Ayrıca kuruluşa ait kanunda mevcut bulunan ve ek kanunla lâğvedilmeyen D cetveline ait 16 kişilik kadro da buna ilâve edilirse halen Millî Kütüphanede ve Kütüphanenin şubelerinde ceman 127 kişilik bir kadro mevcut olduğu anlaşılır. Bu 127 kişilik personelin yıllık maaşları ve ücretleri tutarı 336.600 liradır.

Gelişmesi hususunda Millî Kütüphaneye büyük imkânlar bahşeden bu yeni kanunun Başvekâlet tarafından Büyük Millet Meclisine sevkinden itibaren geçirdiği safhaları vesikalarla birlikte ve bunları takiben kanunun metnini neşrediyoruz :

Devre: X
İçtima: 1

MİLLÎ KÜTÜPHANE KURULUŞU HAKKINDAKİ 5632 SAYILI
KANUNA EK KANUN LÂYİHASI VE MAARİF VE BÜTÇE
ENCÜMENLERİ MAZBATALARI (1/246)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı: 71-88,1298

26.IV.1955

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ YÜKSEK REİSLİĞİNE

Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı Kanuna ek olarak Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 5.IV.1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Millî Kütüphane kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı Kanuna ek olarak hazırlanan işbu kanun lâyihasıyla evvelâ Millî Kütüphanenin büyük ölçüde artan iş hacminin gerektirdiği kadroların sağlanması hususu derpiş olunmuş, bunun dışında Bibliyografya Enstitüsünün resmen kuruluşu mevzuu ele alınmıştır.

1946 yılında Maarif Vekâleti Neşriyat Müdürlüğünün bir odasında beş, on cilt kitapla ve birkaç kitap dolabıyla kurulması hazırlıklarına başlanan ve bilâhara Kocatepe semtinde kiralanan beş odalı bir meskende hazırlık bürosu tesis edilen Millî Kütüphane, bugün Namık Kemal mahallesindeki binalarında 200.000 cildi aşkın kitap, mecmua ve gazete koleksiyonları, 250 okuyucunun aynı zamanda çalışabileceği dört okuma salonu, modern tesisleri, ek binası ve bu binada vücuda getirilen çelik raflı depoları, mikrofilm ve cilt atelyeleri, Bibliyografya Enstitüsü ve Ankara'nın muhtelif semtlerinde kurduğu dört şube kütüphanesi ile iftihar edilecek bir müessese haline gelmiştir. Kütüphaneden vasati olarak günde 400 okuyucu faydalanmakta ve bunların ekserisini üniversite gençleri teşkil etmektedir. Ayrıca Millî Kütüphane bugün Türkiye Millî Bibliyografyasının ve Türkiye Makaleler Bibliyografyasıyla Türk kütüphanelerine ait toplu katalogların hazırlanması işleriyle de meşgul olmakta ve bütün bu faaliyet içerisinde müstakbel kütüphanecilerin staj ve tatbikat gördüğü örnek bir kütüphane hizmetini de ifa etmektedir.

İlk hazırlık günlerinden itibaren geçen dokuz yıllık kısa mazisi içerisinde müessesenin asıl faaliyeti halka kapılarını açtığı tarih olan 16 Ağustos 1948 tarihinde başlar. O halde bu millî eser, bugün gerçek mânasıyla yedinci yılını tamamlamak üzeredir.

Dünyada hiçbir millî kütüphane bu süratle kurulmamış, bu kadar kısa bir zaman içerisinde bu ölçüde inkişaf gösterememiştir. Bunu tereddütsüz ifade edebiliriz. Bu kuruluş ve gelişme temposu yabancı memleketlerde de büyük takdirle karşılanmış ve Millî Kütüphanemiz dünyanın en genç Millî Kütüphanesi olarak Avrupa'da ve Amerika'da çok iyi bir şöhrat kazanmıştır. Yabancı memleketlerin kütüphaneleri ve ilim müesseseleriyle yapmakta olduğu işbirliği sayesinde bugün Millî Kütüphanemiz dünyanın her tarafında tanınmış bulunmaktadır.

İlk kuruluş hazırlığının başladığı 15 Nisan 1946 tarihinden itibaren geçen ilk dört yıl, Millî Kütüphanenin en sıkıntılı devresidir. Çünkü müessese bu devre içerisinde resmen ve kanunen teşekkül edememiş, Millî Kütüphane Kanunu ancak 23 Mart 1950 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu ilk dört senelik safha, iğreti personelle, Maarif Vekâleti Neşriyat Müdürlüğünün bütçesinden ayrılabilen mahdut tahsisatla geçirilmiş, Millî Kütüphane ancak bir hayır kurumunun (Millî Kütüphaneye Yardım Derneğinin) sağdan, soldan temin edebildiği bağışlar ve para yardımıyla ayakta tutunabilmiştir.

Bugün iş hacmi, kuruluş günlerine nazaran 7-8 misli büyüyen Millî Kütüphanede gerçek mânasıyla bir personel buhranı başgöstermiştir. Halen 200.000 cildi aşmış bulunan ve her yıl vasati olarak 10000 cilt artan koleksiyonları çeşitli kataloglara geçirmek, bunların bibliyografyalarını neşretmek, hattâ kitapları ciltlemek, her gün 400 okuyucunun hizmetine koşmak gayrimümkün bir hale gelmiştir.

İş hacmini azaltmaya teşebbüs, asgari yüz yıllık bir gecikme ile kurulabilen Millî Kütüphanenin inkişafına set çekeceği için bundan tevakki edilmektedir.

Hulâsa, bugün, Millî Kütüphanenin normal gelişmesine personel sıkıntısı büyük mâni teşkil etmektedir. Her gün sabahın dokuzundan gecenin onuna kadar, öğle paydosu dahi yapılmaksızın açık tutulan Millî Kütüphanede bir kısım memurları mesai saatleri dışında ve bhusus gece çalışmalarında istihdam etmek gerekirken ve tabiatıyla bunlar gündüz çalışmalarından muaf tutulmaktadır. Ayrıca Millî Kütüphaneye bağlı olarak Ankara'da Namık Kemal Mahallesinde kurulan Çocuk Kütüphanesiyle, Yenidoğan, Bahçelievler ve Namık Kemal Mahallesinde tesis edilen "Evlere Ödünç Kitap Verme Servisleri" ne verilen memurlar sebebiyle, keza Millî Kütüphane dâhilinde kurulan ve büyük bir ihtiyaca cevap teşkil eden Bibliyografya Enstitüsüne Millî Kütüphanenin zaten dar olan kadrosundan 3 kütüphanecinin tahsisinin zaruret haline gelmiş bulunması sebebiyle, müessesenin normal fonksiyonu bugün tamamen aksamakta, 7-8 iyi yetişmiş kütüphanecinin yapabileceği hizmetlere ancak bir veya iki memur tefrik olunabilmektedir. Şüphesiz ki, teferruatlı ve metodik çalışmaları icabettiren tasnif işleri gittikçe yığılan malzemenin azameti karşısında lâyıki veçhile yürütülememektedir. Her geçen gün işi daha ziyade müşkül bir safhaya götürmektedir.

Netice itibariyle 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki Kanuna ek olarak hazırlanan işbu kanunla müessesenin halen muhtaç bulunduğu personel kadrolarının temini, üniversite mezunu ve kütüphanecilik ihtisası tahsillerini memleket dâhilinde veya haricinde yapmış kaliteli kütüphanecilerin celplerinin sağlanması da düşünülmüştür.

Memleketimiz için yepyeni bir saha olan ve ilim hayatının gelişmesinde büyük ehemmiyeti bulunan modern kütüphaneciliğin inkişafı, bu meslek mensuplarına

kıymet ve ehemmiyet verilmesini zaruri kılmaktadır. Aksi takdirde kütüphaneciliğe intisabeden yüksek tahsilli ve bahusus yabancı dillere vâkıf gençleri kütüphane hizmetlerinde alıkoymak mümkün olamayacaktır. Bunlar ilk fırsatta daha az yorucu olan lise öğretmenliklerine, üniversite asistanlıklarına, doçentliklere veya yabancı dillere vukufı dolayısıyla kendilerine geniş maddi menfaatler temin eden iktisadi devlet teşekküllerine veya hususi müesseselere veya ecnebi müessesata geçmekte tereddüt etmemekte ve bu kabil fırsatları her an kollamaktadırlar. Bu şeraitte kültürlü ve kaliteli personeli kütüphane hizmetlerinde tutmaya imkân bulunamaz.

Ek kanunun birinci maddesinde Millî Kütüphaneye bağlı bir Bibliyografya Enstitüsünün kuruluşundan bahsedilmektedir. Halen bu adı taşıyan teşekkül kütüphanede mevcuttur. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilâtı, (UNESCO) nun maddi yardımı ve Millî Kütüphaneye iki yıl süre ile mütehasıs yollaması suretiyle meydana gelen bu teşekkül bugün Türkiye Makaleler Bibliyografyasını hazırlamakta ve muntazaman neşretmekte; Türk kütüphanelerine ait toplu katalogları hazırlamakta, ayrıca Türk kütüphaneleriyle yabancı memleketler kütüphaneleri arasında kitap iaresi, mikrofilm ve fotokopi mübadelesi hizmetlerini görmekte ve çok mühim olarak, ilmî araştırmalarla meşgul kimselere materyal hazırlamakta ve bunların çeşitli şifahi veya yazılı sorularını cevaplandırmaktadır. Millî Kütüphane personelinden diğer servislerin zararı pahasına bu mühim teşekkül için üç memur ayrılabilmiştir. Ancak bunlar bütün bu işlere kâfi gelmemektedir. Kanun metninde Bibliyografya Enstitüsüne ayrıca Türkiye bibliyografyasını hazırlama vazifesi de verilmektedir. Şimdi Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğünün vazifeleri arasında bulunan bu hizmetin Millî Kütüphaneye intikali teknik bakımdan ve ilmî bakımdan zaruridir. Dünyanın her tarafında millî bibliyografyalar millî kütüphaneler tarafından hazırlanır. Esasen idari bir kararla Basmayazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğü ilmî yönden Millî Kütüphane İdaresine bağlanmış ve bu teşekkülün müdürü Ankara'da Millî Kütüphane binasında, yine Millî Kütüphanenin personelinden tefrik edilen pek mahdut bir kadro ile Türkiye bibliyografyasını hazırlama vazifesiyle görevlendirilmiştir. Ek kanunun yürürlüğe girmesiyle bu vazife, lüzumlu personelin temini suretiyle tamamen Millî Kütüphaneye intikal edecektir. Esasen UNESCO merkezi de bu enstitünün kurulmasına, ilerde bu teşekküle kanuni bir hüviyet ve lüzumlu kadroların verilmesi şartıyla yardım etmiştir.

Bugün ihtiva ettiği maddi kıymetler bakımından 3.000.000 liralık, fakat mânevi değerler bakımından ölçülemeyecek kıymette millî bir serveti bir araya getirmiş bulunan ve büyük fedakârlıklar ihtiyariyle kurulan Millî Kütüphanede ilmî personel dışında bir müdür muavini, bir ayniyat memuru, bir gece bekçisi, bir dâhiliye şefi, bir kaloriferci kadrosunun bile mevcut bulunmayışı bu müesseseyi idare etmek ve geliştirmekle görevlendirilmiş idarecileri son derece müşkül durumda bırakmaktadır.

Ek kanunun kadrolara mütaallik cetvellerinin kabulüyle memleketin ilim hayatında büyük rolü ve ehemmiyeti bulunan Millî Kütüphanenin istikbali emniyet altına alınacak ve müessesenin normal şekilde çalışması sağlanacaktır.

MAARİF ENCÜMENİ MAZBATASI

T. B. M. M.
Maarif Encümeni
Esas No. 1/246
Karar No. 15

11.V.1955

YÜKSEK REİSLİĞE

Encümenimize havale buyurulan "Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı Kanuna ek kanun lâyihası" üzerinde Maarif Vekâleti mümessillerinin de huzurıyla gerekli müzakereler yapıldı.

Bu kanun lâyihası Bibliyoğrafya Enstitüsünün kuruluşu ile 2527 sayılı Kanunun 13. maddesinin Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğüne tahmil eylediği kitabiyat fihristlerinin hazırlanması hususundaki vazifenin bu enstitüye devrini ve Millî Kütüphaneye, artan iş hacmiyle mütenasip maaşlı ve ücretli memur kadrosu verilmesini tazammun etmektedir. Birçok ileri milletlerde ilmî bir zaruretle mevcut olduğu veçhile, Millî Kütüphane bünyesi içinde, Türkiye Bibliyoğrafyasıyla Türkiye Makaleler Bibliyoğrafyasını hazırlayıp neşrecek; Türk kütüphanelerine ait toplu katalogları hazırlıyacak; Türkiye kütüphaneleriyle yabancı kütüphaneler arasında kitap iaresi, mikrofilm ve fotokopi mübadelesi hizmetini görecek ve ilmî araştırmalarla meşgul kimselere materyal temin edip bunların suallerini cevaplandırarak bir Bibliyoğrafya Enstitüsü kurulmasının ilim ve fikir hayatımızın gelişmesinde oynıyacağı müspet rol aşikârdır.

Bugün Millî Kütüphanedeki kitap, mecmua ve gazete koleksiyonu sayısının 200.000 cildi aşmış olması, bu miktarın her yıl vasati olarak 10.000 artmakta bulunması ve her gün ortalama 400 kişinin bu kütüphaneden faydalanmakta olması göz önüne alınırsa bu müessesenin göğüs kabartıcı bir tempo ile gelişmiş ve gelişmekte olduğunu kabul etmek icabeder.

Bu gelişme ile mütenasip olarak artan iş hacmi, akşam mesaisi, iki çocuk kütüphanesi ve iki adet evlere ödünç kitap verme servisinin kurulmasıyla büsbütün çoğalmış bulunmaktadır.

Mevcut kadro ile bu işlerin yürütülmesine imkân olmadığından yığılmış bulunan işler, her gün biraz daha artmaktadır. Diğer taraftan yine kadro darlığı dolayısıyla birçok değerli ve bilhassa lisan bilen elemanlar müesseseyi terketmektedirler.

Üniversite mezunu ve kütüphanecilik yapmış olan elemanları celbederek bu gayretli müesseseye, memlekette modern kütüphaneciliğin inkişafına hizmet edecek ve müstakbel kütüphanecilerin staj ve tatbikat yeri olacak bir mahiyet vermek zarureti vardır.

Bu mülâhazalarla Encümenimiz, kanun lâyihasını, ekli (2) ve (3) sayılı cetvellerle birlikte aynen ve ittifakla kabul etmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine sevk edilmek üzere Yüksek Reisliğe saygı ile sunulur.

Maarif Encümeni Reisi
 Trabzon
 M. R. Tarakçıoğlu

M. M.
 Rize
 A. Morgil

Kâtip
Uşak
O. Dengiz

Burdur
M. Özbey

Çanakkale
N. Tugay

İmzada bulunmadı
Zonguldak
E. Sayar

Trabzon
H. Ağanoğlu

Ankara
Â. Temuçin

Balıkesir
Y. Pelvan
Erzincan
V. Varol
Konya
H. R. Atademir
Sivas

B. Örnekol
İmzada bulunamadı
Trabzon
O. Turan
İmzada bulunamadı
Tunceli
F. Ülkü
İmzada bulunamadı

BÜTÇE ENCÜMENİ RAPORTÖRÜNÜN RAPORU

BÜTÇE KOMİSYONU REİSLİĞİNE

Millî Kütüphane Kuruluşuna dair olan 5632 sayılı kanuna ek olarak hazırlanan (Millî Kütüphane Kuruluşu Hakkındaki Kanuna Ek Kanun Lâyihası) nın Esbabı mucibesi ile Maarif Encümeninin bu husustaki mazbatasını tarafımdan incelendi.

Bu kanun lâyihasının esbabı mucibesinden ve Maarif Encümeninin 1/246 sayılı mazbatasından anlaşılacağı üzere:

1946 yılında Maarif Vekâleti Neşriyat Müdürlüğünün bir odası içinde nüvesi kurulmuş bulunan Millî Kütüphanemiz, çok kısa bir zamanda inkişaf ederek müstakil ve modern tesislere kavuşmuş, iftihar edilecek bir millî eser haline gelmiştir. Millî Kütüphane bugün 200.000 cildi aşan kitap, mecmua ve gazete koleksiyonlarıyla çok kıymetli âsarı sinesinde toplamış bulunmakta, ayrıca Ankara'da iki adet çocuk kütüphanesi, iki adet evlere ödünç kitap verme kütüphanesi ihdas etmiş bulunmakta ve bu suretle her gün 400 ü müteceviz üniversite genci ve ilim adamı bu tesislerden faydalanmaktadır. Kütüphane her gün sabah saat 9 dan gece 10 a kadar öğle paydosu dahi yapılmaksızın açık tutulmakta ve gece servisleri için ayrı bir ekip çalıştırılmaktadır.

Bunlardan başka Millî Kütüphanenin bünyesi içerisinde; Türkiye Millî Bibliyografyası, Türkiye Makaleler Bibliyografyası ve Türk kütüphanelerinin toplu katalogları, bu arada Türkiye'de matbaanın kuruluşundan yeni harflerin kabulü tarihine kadar basılmış bütün eserlerin toplu kataloğu hazırlanacağı gibi Türkiye kütüphaneleri ile yabancı memleketler kütüphaneleri ve ilim müesseseleri arasında kitap, mikrofilm, fotokopi iare ve mübadelesi gibi mühim hizmetler de görülecek.

ilim hayatımızın inkişafında bu müesseseye büyük hizmetler ifa edecektir. Bu sebeplerle müessesenin bünyesi içinde bir Bibliyografya Enstitüsü kurulması zarurî bulunmaktadır.

Çoğalan ve her gün biraz daha artan hizmetlerin lâıkiyle ifası için mer'î kadro kâfi gelmemektedir. Bu suretle her yıl miktarı ortalama 10.000 cilt olarak artan eserlerin zamanında tasnifi ve umumi istifadeye arzı mümkün olamamaktadır.

Bugün kütüphanecilik bütün medenî âlemde ayrı bir ihtisas işi haline geldiğine göre, Üniversite mezunlarının ve bahusus yabancı dillere vukufu olan elemanların bu müessesede hizmet almaları ve bilhassa Üniversite tahsilinden sonra, memleket dahil veya haricinde kütüphanecilik ihtisas tahsili yapanların bu müessesede modern kütüphaneciliğin inkişafı için müstesna hizmetleri üzerlerine almaları tabii ve zarurî bulunmaktadır.

Bu sebeplerle Maarif Komisyonunun ittifakla kabul ettiği Hükümet lâyihasının ve ekli (2), (3) sayılı kadro cetvellerinin aynen kabulü uygundur. Keyfiyeti Yüksek Encümenin tasviplerine saygılarımla arz ederim.

Yozgat Mebusu
Danya AKBEL

BÜTÇE ENCÜMENİ MAZBATASI

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No : 1/246
Karar No : 117

16.V.1955

YÜKSEK REİSLİĞE

Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki 5632 sayılı Kanuna ek olarak Maarif Vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 26.IV.1955 tarihli ve 71-88/1298 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maarif Vekili ve Maliye Vekâleti mümessili hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden Millî Kütüphane bünyesi içerisinde Bibliyografya Enstitüsü kurulmasını ve 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki Kanunla 4926 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvel ile 1955 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin Maarif Vekâleti kısmına kadroların ilâvesini istihdaf etmektedir.

Gerek lâyihanın esbabı mucibesinde yazılı ve gerek Maarif Vekilinin bu hususta verdiği mütemmim izahat encümenimizce muvafık mütalâa olunarak yapılan müzakerelerden sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve lâyihanın 1, 2 ve 3 üncü maddeleri hükümetin teklifi veçhile aynen ve mütaakıp yürürlük maddeleri şeklen değiştirilmek suretiyle kabul edilmiştir.

3 üncü maddeye merbut 2 sayılı cetveldeki kadrolarda ihtisas mevkileri encüme-
nimizce tespit ve iki adet mütercim kadrosu tefrik ve maaşları tezyidedilmek sure-
iyle ve diğer cetveller Hükümetin teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

Tercihan ve müstacelen görüşülmesi temennisiyle Umumi Heyetin tasvibine
arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis

Rize

I. Akçal

Reis V.

Balıkesir

H. İmre

İmzada bulunamadı

M. M.

İstanbul

H. Hüsman

Kâtip

Siird

B. Erden

Afyon K.

M. A. Ülgen

Ağrı

K. Küfrevi

Antalya

K. Akmanlar

Balıkesir

M. H. Timurtaş

Çankırı

T. Uygur

Çorum

Y. Gürsel

Elâzığ

Ö. F. Sanaç

İzmir

B. Bilgin

Konya

M. Bağrıaçık

Niğde

H. A. Göktürk

Ordu

R. Aksoy

Rize

H. Agun

Seyhan

S. Bari

Seyhan

N. İ. Tolon

Sinob

N. Sertoğlu

Sinob

S. Somuncuoğlu

Sivas

A. Özel

Trabzon

S. F. Kalaycıoğlu

Yozgad

D. Akbel

Zonguldak

S. Ataman

Zonguldak

H. Balık

MİLLÎ KÜTÜPHANE KURULUŞU HAKKINDAKİ 5632 SAYILI
KANUNA EK KANUN

Kanun No : 6568

Kabul tarihi : 18/5/1955

Madde 1 — Millî Kütüphanenin bünyesi içerisinde bir Bibliyografya Enstitüsü kurulmuştur. Bibliyografya Enstitüsünün vazifeleri:

Başta Türkiye Bibliyografyası ve Türkiye Makaleler Bibliyografyası olmak üzere, her türlü ilmî araştırmaları mümkün kılacak ve kolaylaştıracak mahiyette muhtelif sahalara ait çeşitli bibliyografyalarla memleket kütüphanelerindeki basma eserlerin toplu kataloglarını hazırlayıp neşretmek ve bu çeşit araştırmalara ve çalışmalara yardım etmektir.

Bibliyografya Enstitüsü, aynı zamanda, ilim adamlarının yerli ve yabancı neşriyata mütaallik olarak karşılaşacakları güçlükleri halledecek bir istihbarat merkezi vazifesini de görecektir, memleket kütüphaneleriyle yabancı memleketler kütüphaneleri arasında matbu kitaplarla periyodik eserlerin mübadelesi, mikrofilm ve sair dökümanlar iaresi ve icabında bu dökümanların mübadelesi işlerine tavassut ve yardımda bulunacaktır.

Madde 2 — 2527 sayılı Basma Yazı ve Resimleri Derleme Kanununun 13 üncü maddesinde, derlenen eserlerin her nevi kitabiyat fihristlerinin tanzimi ve neşri hakkında Basma Yazı ve Resimleri Derleme Müdürlüğüne vazife verildiğini belirten hüküm mer'iyetten kaldırılmıştır.

Madde 3 — 23/3/1950 tarihli ve 5632 sayılı Millî Kütüphane Kuruluşu hakkındaki kanunla 4926 sayılı kanuna bağlı (1) sayılı cetvele eklenen ilişik (1) sayılı cetvelde gösterilen kadrolar kaldırılmış ve yerine bağlı (2) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

Muvakkat madde — 1955 yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (D) işaretli cetvelin Maarif Vekâleti kısmına ilişik (3) sayılı cetvelde yazılı kadrolar konulmuştur.

Madde 4 — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

Madde 5 — Bu kanunun hükümlerini icraya Maarif Vekili memurdur.

26/5/1955

(1) SAYILI CETVEL

D.	Memuriyet unvanı	Aded	Maaş
MERKEZ			
<i>Millî Kütüphane Müdürlüğü</i>			
5	Müdür (İhtisas yeri)	1	80
6	Başuzman	1	70
7	Uzman	2	60
9	Kütüphaneci	14	40
12	Memur	3	25
14	Memur	1	15
6	Mikrofilm ve Fotoğraf Uzmanı	1	70
7	Mütercim	1	60

(2) SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin unvanı	Aded	Maaş
MERKEZ			
<i>Millî Kütüphane Müdürlüğü</i>			
4	Müdür (İhtisas yeri)	1	90
6	Müdür Muavini	1	70
6	Başuzman (İhtisas yeri)	1	70
6	Mikrofilm Başuzmanı (İhtisas yeri)	1	70
6	Bibliyografya Başuzmanı (İhtisas yeri)	1	70
7	Uzman (1) (İhtisas yeri)	12	60
5	Mütercim	1	80
6	Mütercim	1	70
9	Kütüphaneci	18	40
9	Bibliyograf	6	40
9	Dâhiliye Şefi	1	40
10	Birinci Mümeyyiz	1	35
10	Kâtip ve Hesap Memuru	1	35
11	Memur (2)	6	30
12	Memur	3	25
14	Memur	1	20

(3) SAYILI CETVEL

G.	Memuriyetin unvanı	Aded	Ücret
MERKEZ			
<i>Millî Kütüphane Müdürlüğü</i>			
1	Teknisyen	1	475
	Mikrofilm Teknisiyeni	1	300
	Mikrofilm Teknisiyeni	2	200
2	Usta	1	400
	Usta	5	300
	Usta	1	250
3	Bahçıvan	1	200
4	Daktilo (Yabancı dil bilir)	4	400
	Daktilo	3	250
6	Başhademe	1	200
	Hademe	8	100
	İşçi	3	150

(1) 6 Kütüphane Uzmanı, 3 Bibliyografya Uzmanı, 3 Mikrofilm Uzmanı,
(2) Biri ayniyat mutemedi, 3 ü Depo Memuru.

No.	Başlığı	Düster Tertip	Cilt	Sahife	Resmî Gazete Sayı
İLGİLİ KANUN :					
5632	Millî Kütüphane kuruluşu hakkında kanun	29-3-1950	3	31	1946 7469

